

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми історії вищої освіти

Рівень освіти – третій (освітньо-науковий) Освітня
програма «Освітні, педагогічні науки» Спеціальність

011 Освітні, педагогічні науки Галузь знань 01

Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічний контроль у системі вищої освіти
Викладач (-і)	Док. іст. наук. проф. Борис САВЧУК
Контактний телефон викладача	067 73 065 73
E-mail викладача	borys.savchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС – (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентами питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи

2. Анотація до навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни сприяє розвитку методологічних і фактографічних знань з проблеми становлення і розвитку зарубіжної та української вищої освіти для формування цілісної системи історико-педагогічних уявлень і професійного самовдосконалення майбутніх докторів філософії.

4. Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	12 год		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год		
самостійна робота	60 год		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	011 Освітні, педагогічні науки	1	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год		
	Лекції	Практич заняття	Сам. роб.
Тема 1. Становлення і розвиток вищої освіти у світовому вимірі Мета, завдання, зміст навчального курсу «Історія вищої освіти». Витоки зарубіжної вищої освіти. Соціально- економічні, політичні та культурно-освітні чинники виникнення і розвитку закладів освіти підвищеного типу в цивілізаціях дохристиянського періоду та доби Середньовіччя. Становлення і розвиток університетської освіти на європейському континенті. Проблеми організації та змісту вищої освіти у провідних державах світу у XVII – XX ст. Причини, передісторія та проблеми формування європейської інтеграції у галузі вищої освіти.	2	4	10
Тема 2. Основні парадигми розвитку зарубіжної вищої освіти наприкінці XX – на початку XXI ст. Проблеми інтеграції та глобалізації і їхній вплив на розвиток вищої освіти у розвинених державах світу на межі XX – XXI ст. Орієнтація на неперервну освіту, продовження її обов'язковості після школи як тенденції сучасної зарубіжної вищої освіти. Підвищення ролі університетів у розвитку європейських	2	4	10

культурних цінностей. Тенденція урізноманітнення закладів вищої освіти, створення і розвиток нових типів ЗВО у провідних державах Заходу. Проблема здобуття вищої освіти за межами національного освітнього простору в сучасних соціокультурних процесах.			
Тема 3. Вища освіта України: витоки, тенденції та проблеми розвитку Передумови виникнення й особливості розвитку закладів освіти вищого типу на українських землях. Києво-Могилянська академія як осередок національно-культурного розвитку. Особливості та проблеми формування перших університетів на східно- і західноукраїнських землях. Визначні організатори і репрезентанти університетської освіти в Україні у XIX – на початку XX ст. Проблеми розвитку вищої освіти в Україні у XX ст.	2	4	10
Тема 4. Методологія гендерних студій про розвиток вищої жіночої освіти в другій половині XIX – XX ст. Сутність політики Російської й Австро-Угорської імперій у галузі освіти жінки та її відображення в законодавчо-нормативних освітніх документах кінця XIX – початку XX ст. Вищі жіночі студії як соціально-педагогічна проблема творчої спадщини та культурно-освітньої діяльності українських освітніх діячів і педагогів зазначеного періоду. Проблеми вищої освіти жінки в освітній політиці урядів УНР і ЗУНР. Проблема вищої освіти жінки та шляхи і способи її вирішення в 1920-х - 1980-х рр.	2	2	10
Тема 5. Студентство і студентські організації України як чинники фахового вишколу та виховання молоді Перші студенти-українці в закладах вищої освіти позаукраїнського й українського простору. Мета, завдання, зміст діяльності перших українських студентських організацій. Проблеми вищих рідномовних студій і національного виховання української молоді в змісті організованої діяльності студентських організацій кінця XIX – початку XX ст. Виховний потенціал героїки українського студентства XX – початку XXI ст.	2	2	10
Тема 6. Модернізація вищої освіти України у контексті світових тенденцій розвитку наприкінці XX – на початку XXI ст. Законодавчо-нормативна база реформування системи вищої освіти в незалежній Українській державі у 1990-х – на початку 2000-х рр.: основні положення, проблеми, методи і форми їх реалізації. Українська вища освіта в умовах Болонського процесу. Проблема якості національної вищої освіти і шляхи її розв'язання у перші десятиліття XXI ст. Сучасні освітні виклики та їх імплементація	2	2	10
Загалом	12	18	60

5. Система оцінювання курсу

Максимальна кількість балів

Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	
		Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
64-74	D (задовільно)	Задовільно	Незараховано
60-63	E (задовільно)		
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		

Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.

50 балів

Умовами допуску до підсумового контролю є рейтинг 25 балів впродовж семінарських занять (письмові роботи, усні відповіді)

Форма контролю: залік

Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)

6. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

Академічна доброчесність

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.

Відвідування занять

Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у

	<p>Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf.</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf.</p>

7. Рекомендована література

Основна

1. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с. URL: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/HigherEd-in-Times-of-War.pdf>.
2. Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2022 році / за ред. А. Бутенка, О. Єременко, Н. Стукало. Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2023. 59 с. <https://naqa.gov.ua/wp-content/up>. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12.
3. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч. метод. посіб.*/автор. кол. Завгородня Т. К., Нагачевська З. І., Савчук Б. П. та ін./за заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів. Івано-Франківськ. 2021. 430 с.
4. Бакіров В. С. Університет і суспільство: *монографія*. Харків: ХНУ, 2011. 272 с.
5. Бех В. Філософський аналіз походження проблем вищої школи. *Вища освіта України*. 2005. №3. С. 13-21.
6. Берека В. Є., Шоробура І. В. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу. Хмельницький, 2007, 175 с.
7. Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку: Івано-Франківська область/ред. рада вид.: В. Г. Кремінь (гол.); відп. ред. В. І. Кононенко. Київ: Знання України, 2010. 355 с. (Автор. стор. 216-236).
8. Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи/В. Шинкарук, Я. Болубаш, С. Бондаренко та ін.: *Вища школа*, 2008. №7. С. 78 – 126.
9. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: *підручник*. Київ: Центр навч. літ., 2018. 384 с.
10. Жилиєв І. Б., Ковтунець В. В., Сьомкін М. В. Вища освіта України: стан та проблеми. Київ: НДІ інформатики і права НАПН України. 2015. 96 с.
11. Зарубіжна система вищої освіти: *навч. посіб.* / авт. упоряд. М. І. Гагарін. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 102 с.
12. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Знання, 2011. 486 с.
13. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: *монографія*. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 460с.
14. Нагачевська З. І., Джус О. В. Історія вищої освіти: *навч. метод. вид.* Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 52 с.
15. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник/ за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.
16. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Київ: Центр учбової літератури, 2017. 471 с.
17. Педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* / за ред. З.Н. Курлянд. 2-е вид. Київ: Знання, 2005. 398 с.
18. Про вищу освіту. Закон України від 1.07.2014 № 1556 – VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37 – 38.
19. Про освіту. Закон України від 5.09.2017р. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39.
20. Ржеутська Л. Школа під час війни: як змінився навчальний процес в Україні. 31.05.2022: <https://www.dw.com/uk/shkola-pid-chas-viiny-chy-provalyvsia-navchalnyi-rik-v-ukraini/a-61978671> Сірополко С. Історія освіти в Україні. 2-ге вид. Львів: Афіша, 2001. 664 с.
21. Савчук Б., Білавич Г., Власій О. Проблема самоосвіти майбутнього викладача вищої школи в рецепції української педагогічної думки. *Молодь і ринок*. 2019. №12. С. 56-60: <http://hdl.handle.net/123456789/4339>
22. Савчук Б., Пантюк М., Розман І. Розвиток педагогічної біобібліографії в Україні: регіональний контекст. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич. 2020. Вип. 28. Т. 3. С. 169-175: <http://www.apfn-journal.in.ua/28-3-2020>

23. Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки: *посіб.* Київ: Смолоскип, 2011. 376с.
24. Степко М. Світові тенденції розвитку систем вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні. *Вища школа.* 2013. №7. С. 13-22.
25. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: *навч. посіб.* Херсон: Олді-плюс, 2013. 516 с.

Допоміжна

26. Андрущенко В., Гляревська І. Проблема входження української університетської освіти в європейський освітній простір. *Рідна школа.* 2012. № 12. С. 3 – 8.
27. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ (за заг. ред. Ніколаєва Є. Б. Київ: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2017. 62с.
28. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень. Київ : Юніком Інтер, 2008. 1040 с.
29. Жіночі студії в Україні. Жінка в історії та сьогодні: *монографія/за ред. Л. О. Смоляр.* Одеса: Астропринт. 1999. 440с.
30. Козак Н.Л., Шоробура І. М. Університетська освіта: *навч. посіб.* Львів: Новий світ – 2000, 2011. 180 с.
31. Нагачевська З. Педагогічна думка і просвітництво в жіночому русі Західної України (друга половина ХІХ ст. – 1939 р.): *монографія.* Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я. 2007. 764 с.
32. Савчук Б. Жіноцтво в суспільному житті Західної України (остання третина ХІХ ст. – 1939 р.). Івано-Франківськ: Лілея Н В, 1999. 280 с.
33. Черевичний Г. Університетська освіта: історія, сьогодення, проблеми. *Історичний журнал.* 2005. №4. С. 117 – 120

Викладач

Борис САВЧУК

